Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tergul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 80. Braşov, Mercurĭ, 10 (22) Aprilie 1896.

Ordonanţele lui Hieronymi şi comitetul.

I.

Braşov, 9 Aprilie v.

Cu puţin înainte de ce 'i s'a îmânat d-luĭ Dr. Raţiu de către fişpanul din Sibiiu ordinul ministrului de interne Hieronymi, prin care se interdice funcţionarea mai departe a partidului naţional român şi a comitetului sĕu, s'a fost ţinut la Sibiiu o consfătuire a mai multor fruntaşĭ ai partidului cu scop, de-a se înţelege asupra situaţiunei create după procesul Memorandului.

Acéstă consfătuire a fost conchiămată de presidentul Dr. Raţiu. Ea s'a impus ca o urmare firéscă a întêmplărilor.

Membrii comitetului în cea mai mare parte erau condamnaţĭ la grele pedepse. Persecuţiunile în tótă ţéra erau la culme. Putea sĕ fiă dér ceva mai firesc, decât ca într'un timp atâta de viforos toţĭ bărbaţii fruntaşĭ ai partidului sĕ-şĭ dea mâna şi sĕ pună umĕr la umĕr pentru apĕrarea şi salvarea causei nóstre ameninţate?

Necesităţii acesteia 'i s'a dat espresiune destul de viuă în amintita consfătuire şi în urmă, pe basa acestui principiu salutar, s'a hotărît, ca pentru casul când prigonirile ar lua o întorsĕtură neaşteptată şi ar ameninţa póte chiar şi organisaţia partidului însu-şĭ, preşedintele sĕ convóce imediat din nou o conferenţă confidenţială, care sĕ ia o hotărîre în privinţa celor ce ar fi de făcut.

La vre-o opt dile după acea consfătuire 'i s'a şi înmânat d-nului Dr. Raţiu ordinul amintit şi în 22 Iunie n. 1894 diarele nóstre naţionale au publicat actele privitóre la acţiunea guvernului pentru distrugerea organisaţiei partidului naţional român.

Casul prevĕdut în întrunirea intimă s'a ivit dér curênd. Erau decĭ în drept cei ce cunosceau hotărîrea amintită sĕ aştepte cu siguritate, că presidentul comitetului va face fără întârdiare ceea ce a luat asupră-şĭ, conchiămând pe bărbaţii de încredere spre a lua o decisiune asupra modului de procedere în situaţiunea gravă estra-ordinară.

Aşteptarea însĕ a fost zadarnică. In primele dile ale lunei luĭ Iulie 1894, când era momentul suprem pentru acea consultare decisivă, ne pomenim de-odată, că foile nóstre publică cu data de 2 Iulie un interwiev, ce l'au avut membrii comitetului Dr. V. Lucaciu şi Iuliu Coroianu la Budapesta, cum se dicea, „cu 'n corespondent al mai multor diare germane din Austria şi Germania".

D-nii amintiţĭ au rĕspuns în felul lor la întrebările, ce afirmativ li-s'au pus asupra cestiunei române. Intre altele Dr. Lucaciu fiind întrebat: ce veţĭ face acum d-vóstră după ordinul de disolvare al ministrului Hieronymi? — a rĕspuns: ....„Acéstă dispoziţiune prepotentă *devine favorabilă* nouĕ şi concetăţenilor noştri de-o simţire cu noi (naţionalităţile), ca şi streinătăţii, şi lupta nóstră de *apĕrare individuală* va apare în colori cu mult mai frumóse, şi de sigur, că nu noi vom cădé în gropa ce ni se sapă".

Interwievul s'a terminat cu asigurarea dată din partea d-lui Lucaciu, că „noi Românii, ca şi în trecut, aşa şi în viitor nu vom face nicĭodată nimic, ce ar sta în calea unui „*entent cordial*" (înţelegerĭ frăţescĭ.) Ér d-l Iuliu Coroianu se pronunţă în acelaşĭ spirit, esprimând indirect speranţa, că „în cercurile guvernului vor cuprinde teren alte păreri".

Étă decĭ, că nisce membri influenţĭ ai comitetului, ca cei amintiţĭ, nu numai, că imediat după publicarea ordinului despotic ministerial aflau, că acéstă „dispositiune prepotentă" devine „favorabilă nouĕ", dér mai vorbiau încă şi de posibilitatea unui „entent cordial", precum şi de posibilitatea, că guvernul sĕ-şĭ schimbe părerea.

Şi tóte acestea o lună după pronunţarea sentinţei în procesul dela Cluşiu şi 14 dile după îmânarea ucazului lui Hieronymi, ce lovesce în organisaţia partidului!

Surprinderea celor ce luaseră parte la consfătuire, după procesul Memorandului, n'a fost mică, când au cetit acel „interwiev", ce l'au fost publicat foile nóstre ca din isvor autorisat. A trebuit sĕ fiă cu atât mai viuă acéstă surprindere, cu cât scieau, cât de însufleţit s'a arătat mai ales Dr. V. Lucaciu, când s'a fost enunciat hotărîrea, că în cas de mare nevoiă şi crisă sĕ se céră din nou sfatul fruntaşilor partidului.

Era însĕ timpul de aşa, încât toţĭ erau mai mult înclinaţĭ a crede, că ceea ce s'a dis în acel interwiev a fost mai mult un joc de cuvinte, decât espresiunea adevĕratei convingerĭ şi de aceea au aşteptat cu răbdare, că dóră-dóră se va începe acţiunea salvatóre.

Intr'aceea pasul mult aşteptat nu s'a făcut. S'a ţinut totuşĭ în luna lui Iulie un sfat al membrilor comitetului cu amicii lor cei mai apropiaţĭ, în care s'a regulat aşa disa „moştenire a comitetului întemniţat".

Nimic însĕ nu s'a făcut în direcţia, ca partidul sĕ ia mĕsurile necesare de apĕrare faţă cu actul de volnicĭă al minstrului.

Intr'aceea, către finele lui Iulie, ministrul Hieronymi şĭ-a făcut faimósa călĕtoriă în Ardeal.

Cei mai mulţĭ îşĭ vor aduce aminte, cum a alergat atuncĭ după Hieronymi *galopin*-ul comitetului şi representantul organului „acreditat" al lui, I. Russu Şirianu. El a avut şi o convorbire cu ministrul în tren, pe care şi a publicat'o în „Tribuna".

E interesant a vedé spiritul de înrudire dintre acestă convorbire şi interwievul amintit. La atacurile ministrului contra programului român dela 1881 etc., acel Russu-Şirianu n'a sciut sĕ rĕspundă alta, decât numĕrând, câţĭ Românĭ au fost osêndiţĭ la temniţă dela 1892 şi declarând, că singurul mijloc de „potolire a luptei" — cel puţin „o potolire recreativă" — e, ca „prigonirile sĕ înceteze", ér „ca nemulţămirile sĕ scadă, guvernul sĕ vină cu ceva real, sĕ reformeze legea electorală şi legea de presă; atuncĭ e sigur, că cel puţin modul de luptă se mai schimbă" etc. etc.

In loc de a-i aminti cât de puţin măcar de ordinul sĕu despotic şi monstruos, acel voiagior al comitetului i-a vorbit lui Hieronymi de multele „impresiunĭ, ce le va produce între Românĭ discursul sĕu dela Cojocna" şi „cât de plăcut îi va atinge, că guvernul se preocupă atât de covîrşitor de chestia română."

Câte-va dile mai târdiu foile nóstre naţionale au publicat scirea revoltătóre, că gendarmii au intrat cu poliţiştii în locuinţa dela Sibiiu a lui Raţiu şi l'au escortat la Cluşiu.

Ceilalţĭ soţĭ condamnaţĭ ai sĕi au avut aceeaşĭ sórte.

Cortina a cădut. Acţiunea de aci încolo rĕmase pe mâna aşa numiţilor „moştenitorĭ ai comitetului întemniţat".

CRONICA POLITICĂ.

— 9 (21) Aprilie.

Diarul „Montagsblatt" din Viena afirmă, că în cercurile *magnaţilor* din Ungaria decurg sfătuirĭ asupra împrejurărei, ca aceştia sĕ ia atitudine **contra mileniului.** După o versiune magnaţii maghiarĭ ar avé intenţiunea sĕ nu ia parte la sĕrbările milenare, din causă, că curtea din Viena va lua parte la sĕrbărĭ însoţită de dignitarĭ de curte

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Un sclav alb.

Din *germană*.

Deportaţiunea era deja în timpurile cele mai vechĭ un mijloc de pedépsă fórte usitat în Anglia; cu mult înainte de înfiinţarea coloniei de pedépsă Neusüdwales din Australia, se trimeteau deportaţĭ la coloniile nordamericane şi la insulele vestindice; ba spiritul speculativ adevĕrat britic mai trăgea din acésta şi folóse materiale. „Sclavii albĭ" — astfel erau numiţĭ deportaţii — se vindeau plantatorilor pentru preţurĭ fixe. Deóre-ce însĕ prin colonii de regulă circulau puţinĭ banĭ gata, de aceea autorităţile luau drept plată tot feliul de producte de ale ţĕrii, astfel în Virginia tutun, pe insulele Iamaica şi Barbadoes zahăr. La finea secolului XVII pe insula Barbadoes era fixat preţul pentru un „sclav alb", apt de lucru cu 1150 punţĭ de zahăr — astădĭ un butoiŭ mare de zahăr. In modul acesta astut îşĭ acoperea guvernul spesele transportului, şi de sigur mai profita şi câte-o sumuliţă frumósă la acest negoţ curios.

Dér nu se vindeau numai criminalĭ în calitate de „scalvĭ albĭ", ci şi duşmanĭ politicĭ de ai guvernului, precum şi de aceia, asupra cărora cădea suspiciunea, că ar fi inimicii guvernului. Astfel se întimplă şi sub domnia despotică a lui Iacob II, după rĕscóla nesuccésă a ducelui de Monmouth în a. 1685. Resbunarea regelui se îndreptă in mod îngrozitor contra celor invinşĭ. Mulţĭ, intre carĭ însuşĭ ducele, fură esecutaţĭ, ér alţĭ mulţĭ nenorociţĭ fură deportaţĭ, şi între aceştia se aflau numĕroşĭ aristocraţĭ de frunte, ba, cum afirmă istoricii, chiar şi nevinovaţĭ.

Intre deportaţii nevinovaţĭ se afla şi un posesor de pământ bine situat, cu numele Thomas Rigby, care nu luase parte la rĕscólă, dér care fù denunţat de un vecin rĕutăcios al sĕu, că după desastrul din urmă al ducelui Monmouth ar fi ascuns în casa sa pe un nepot de al sĕu, cunoscut ca aderent al ducelui, şi i-ar fi ajutat apoi sĕ fugă.

Rigby fù deţinut, şi după-ce stete închis timp de dece sĕptĕmânĭ, fù îmbarcat, împreună cu mai mulţĭ alţĭ nenorociţĭ, pe o nae, pentru de-a fi vêndut pe insula Barbadoes ca „sclav alb", ca şi ceilalţĭ soţĭ, între carĭ se aflau mai mulţĭ oficerĭ, advocaţĭ şi preoţĭ. In timpul cât fusese deţinut, Rigby nu audise nimic despre soţia sa Eleanor şi despre cei doi copilaşĭ ai sĕi, deóre-ce prisonerilor le era strict interdisă orĭ-ce convenire cu rudenii şi orĭ-ce corespondenţă cu ei. Astfel, destinat pentru sclăvia, Rigby fù deportat pe insula Barbadoes, şi el însuşĭ era în firma credinţă, că pentru iubiţii sĕi este perdut pentru tot-déuna.

După sosirea năii de trasport în portul dela Bridgetown, capitala insulei, deportaţii fură conduşĭ într'o şură, unde comisarul guvernorului îi preda acelor plantatorĭ, carĭ plăteau de fiă-care cap de om câte 1150 punţĭ de zahăr, spre ai puté întrobuinţa apoi ca scalvĭ la diferite lucrurĭ. Rigby află, că el este vêndut posesórei unei micĭ plantaţiunĭ, situată în apropiarea oraşului, şi că va fi condus acolo de un soldat, care îl va preda posesórei de pământ pe lângă o adeverinţă în scris. Imediat trebui sĕ şi plece, însoţit de soldat, şi mergea sĕrmanul trist şi desperat.

Era de către séră, când ajunseră înaintea locuinţei micĭ dér frumuşele a plantaţiunei. De-odată se deschise uşa. Apărù o damă cu doi copii, carĭ alergară spre Rigby şi-l îmbrăţişară între lacrimĭ de bucuriă. Spre marea sa uimire acesta recunoscù în damă pe soţia sa Eleanor, ér în copii pe fii sĕi. Soldatul, mişcat de acéstă scenă îşĭ sterse douĕ lacrimĭ din ochĭ, apoi primi adeverinţa despre liferarea esactă şi se depărtă.

— „Este vis séu realitate?" esclamă Rigby, adênc sguduit.

— „Nu este nicĭ un vis, scumpe Thomas!", îi dise cu bucuriă soţia sa.

— „Tu aci pe Barbadoes, Eleanor?" Şi Arthur şi George?

— „Da, iubitule! Dér este datorinţa mea de-a fi acolo, unde escĭ şi tu, şi de-a nu te părăsi în supĕrare, grigiă şi lipsă."

— „Cum a fost însĕ posibil?

— „Fórte simplu! Acum escĭ érăşĭ al meu. Pentru de-a puté esopera acésta,

austriacĭ. După o altă versiune, tótă mişcarea acésta au pornit'o între magnaţĭ conducĕtorii partidei poporale, carĭ voiesc sĕ zădărnicéscă orĭ ce acţiune a lui Banffy, şi voiesc cu tot preţul sĕ rĕstórne guvernul actual.

*

S'a scris mult ḑilele acestea, despre **tractatele de alianţă** între puterile centrale. Ḑiarului „Times“ din Londra i-se scrie cu privire la aceste din Viena următórele: Cele douĕ tractate separate, carĭ légă *Italia* de-o parte cu Austria, de altă parte cu Germania, şi carĭ au fost încheiate în 1882 pentru un period de 5 anĭ, sunt reînoibile, décă nu vor fi abḑise prin vr'una din părţile interesate. O reînoire s'a făcut la 1887 şi alta la 1892. E sigur, că se va face o nóuă prolungaţiune. *Inţelegerea austro-germană* este absolut independentă de cele douĕ tractate şi nu este supusă unei reînoirĭ.

*

După cum amintiserăm ierĭ, principul **Ferdinand** al Bulgariei sosi alaltăerĭ în Petersburg şi fù întêmpinat la gară de multe notabilităţĭ şi deputaţiunĭ. Intre altele prinţul ḑise în rĕspunsul dat deputaţiunei coloniei bulgare, că „se simte fericit, de a-se pute recomanda *ca domnitor slav* patronului sĕu, Ţarului Rusiei“; ér deputaţiunei reuniunei slave de binefacere îi ḑise, că „*ideea slavă*, desvoltată şi întărită în puternica Rusiă, esercіază influinţă şi asupra popórelor slave din Sud, şi că Bulgaria totdéuna va fi *recunoscĕtóre faţă cu liberatórea ei puternică*“. Sosit în cuartirul sĕu, prinţul Ferdinand primi apoi visita ministrului de esterne rusesc, a prinţului *Lobanoff*, precum şi a ambasadorului sêrbesc şi grecesc. După acésta prinţul făcù visită marelui duce *Wladimir* şi în fine plecа la *Zarskoje-Selo, unde fù primit de Ţarul şi Ţarina*. Din Zarkoje-Selo merse Ferdinand la 6 óre în ministerul de esterne, unde se întreţinu timp de *doue óre* cu prinţul Lobanoff. Tot în aceeaşĭ ḑi mai făcù Ferdinand câte-va visite şi asistă şi la liturghia din biserica sf. Isac, de unde se re'ntórse pedestru la cartierul sĕu din palatul de érnă.

*

Ḑiarul din Roma „*Corriere Nazionale*“ vorbind de **întrevederea din Veneţia** ḑice: „Suntem convinşĭ, că nimic serios nu s'a tractat la Veneţia. De altmintrelea sfatul Italiei, astăḑĭ stórsă, nu are nicĭ o greutate în concertul europén. Ar fi timpul sĕ ne convingem, că alianţa nóstră cu Germania nu e raţională şi că n'are basă istorică. Unii rĕspund: „Comunitate de interese!“ Da, însĕ comunitatea unui moment, provisorică, convenţională. — Situaţiunei actuale ḑiarul italian îi opune periodul dela 1859, când poporaţiunea aclama pe eroii dela Solferino şi Magenta, jurând vecĭnică amiciţiă Franciei. „Astăḑĭ“, încheie „Corriere“, „de frica Franciei mergem cu Germania, mâne de frica Germaniei vom merge cu Francia. Fericită este Republica de San-Marino, care n'are lipsă de nimenĭ! Piciórele îi sunt micĭ, dér âmblă pe ele!“.

*

La întrebarea, cine dă **arme Abessinienilor**, „Times“ din Londra primesce din Roma următórea comunicare telegrafică: Din tóte părţile se adeveresce, că arme se importéză în Abessinia. !Aceste probe sunt de ajuns spre a ne convinge, că *Francia* şi *Rusia* au început sĕ organiseze triburile barbare ale acestei regiunĭ de munte, şi că va veni o ḑi, când aceste triburĭ vor năvăli din tóte părţile asupra posesiunilor vecine ale diferitelor naţiunĭ europene. Noi mai scim încă, adauge „Times“, că sub auspiciele Franciei, Abessinienii se înţeleg perfect cu Dervişii, inimicii lor până acum neîmpăcaţĭ, pentru a combate pe Italienĭ şi pe Englesĭ. Este óre permis, ca Anglia sĕ se prefacă a ignora acest pericul? Misiunea rusă în Abessinia, probabil, că nu va reuşi, dér décă va reuşi, nimenĭ mai mult decât Francesii nu vor avé sĕ o regrete. Republica francesă va avé pentru Obock în Ţarul un vecin mai puţin plăcut, decât sunt Italienii.

Şcólele grăniţeresci şi guvernul.

— 1871—1896. —

In n-rii noştri de Joi şi Vinerĭ am publicat representaţiunea, pe care adunarea generală a fraţilor grăniţerĭ ai Regimentului român I a înaintat'o în Februarie 1893 ministrului de culte de-atuncĭ conte Albin Csaky.

După ce cetitorii noştri cunosc acest act important, care, cu părere de rĕu, accentuăm, s'a publicat aşa de târḑiu, îi va interesa de sigur de-a cunósce fasele, prin carĭ a trecut afacerea acestor şcóle dela 1871 până în momentul de faţă, adecă în timp de un pătrar de secul.

Un fiiu de grăniţer din ţéra Oltului ni-a trimis ḑilele acestea o descriere în trăsurĭ generale a luptei, ce au purtat'o foştii grăniţerĭ ai acestui regiment şi comitetul lor cu guvernul dela 1871 încóce. Étă-o:

I.

Pe basa statutelor prea înalt sancţionate de Majestatea Sa la anul 1871, representanţa generală a foştilor grăniţerĭ din regimentul român I şi comitetul ei administrativ totdéuna în frunte cu ilustrul domn bar. Urs, 'şi-a început activitatea sa privitóre la administrarea fondului şcolar central, şi tot în acest an pe basa unui „normativ“ întărit de representanţa generală, s'a început organisarea, conducerea şi administrarea şcólelor centrale, de carĭ face amintire §-ul 37 din statute, şi în care „normativ“ şcólele purtau caracterul de „reuniune“.

Acest „normativ“ subşternut fiind tot în anul 1871 spre aprobare, ministrul 'l-a ţinut în archiva sa 4 anĭ neresolvat, şi numai în anul 1875, declarând şcólele de „comunale“, 'l-a retournat neaprobat, dér nu a accentuat nicĭ cu un cuvênt, că pentru-ce nu-'l aprobă.

Representanţa generală a grăniţerilor din anul 1876 a elaborat alt „normativ“, pe care însoţit de o representaţiune bine motivată, 'l-a subşternut spre aprobare.

Ministrul Trèfort, în faţa motivelor aduse de grăniţerĭ, a pus tótă afacerea „*ad acta*“ şi de atuncĭ în timp de 13 anĭ au avut pace, adecă până la anul 1889, când ministrul şovinist Csáky a declarat şi el şcólele de „comunale“, dispunênd a se preda scaunelor şcolare comunale, dér fiiresce, fără de a aduce şi el barem un motiv pentru a-'şĭ justifica procedura.

In urma acestui ucaz nemotivat, representanţa generală, convocată prin sesiune extra-ordinară, a remonstrat prin o representaţiune contra acestui ucaz ministerial, dovedind, că şcólele sub nicĭ o împregiurare nu se pot tracta ca cele cu caracter comunal, şi până la resolvarea acestei representaţiunĭ, la care s'a alăturat un nou regulament despre organisarea şcólelor, a îndrumat pe comitetul ei administrativ, ca sĕ nu facă nicĭ o predare a şcólelor, ci numai *forţei şi esecuţiunii* sĕ cedeze.

D-l baron Urs, în calitate de preşident al comitetului administrativ, precum mai înainte în nenumĕrate rêndurĭ, aşa şi după adunarea generală din 1889 a călĕtorit la Budapesta, pentru a da şi verbal deslușirile necesare. Acolo însĕ a descoperit un lucru, pe care grăniţerii până atuncĭ nu 'l-au sciut, şi anume, că statutele înaintate la anul 1871 Majestăţii Sale în câte douĕ exemplare, în limba maghiară, română şi germană, nu consună în §-ul 38, pentru-că, pe când în originalele române şi germane stă „...o eforie“ „Schulstuhl“, pe atuncĭ în cel unguresc stă „scaun şcolar comunal“ („községi iskola szék“) şi acest unic cuvênt „comunal“ a îndemnat pe ministru a declara şcólele de „comunale“.

Pertractând representanţa generală din anul următor, adecă din 1890, asupra acestei regretabile împrejurărĭ, ei până atuncĭ necunoscute, şi având în vedere, că statutele originale au fost compuse în limba română, şi că traducerea lor în limba maghiară s'a făcut la minister, precum şi corectorile la acele statute din limba maghiară în cea română, a fost în drept a presupune, că traducĕtorul lor a făcut o eróre, care neobservată de minister, s'a şi sancţionat de Majestatea Sa, şi astfel s'au aflat grăniţerii îndemnaţĭ a ruga prin o representaţiune de ministru, ca sĕ emendeze amintita eróre de traducere astfel, ca şi esemplarul tradus în limba maghiară sĕ corĕspundă originalului românesc, precum în faptă corĕspunde şi esemplarul făcut în limba germană, şi representanţa generală a grăniţerilor a autorisat totodată pe comitetul administrativ, că décă în urma rugării esprimate în acéstă representaţiune ministrul ar obiecţiona, că erórea ivită se póte repara numai prin Majestatea Sa, atuncĭ fără amânare *sĕ facă paşii necesarĭ şi la locul cel mai înalt*.

Acest pas resolut din partea grăniţerilor a pus pe gândurĭ pe d-l ministru. Cum sĕ las eu, a fi gândit el — ca grăniţerii în frunte cu baronul Urs, eroul dela Solferino şi insula Lissa, pieptul căruia e plin de decoraţiunĭ câştigate pe câmpul de luptă pentru tron şi patrie, acel erou, care în contra mandatului comandantului suprem nu s'a mişcat de pe câmpul de luptă, pentru care bravură extra-ordinară Maiestatea Sa l'a decorat şi cu cel mai înalt ord aşa numit al Mariei Teresiei, — cum sĕ las eu, ca grăniţerii în frunte cu un asemenea ilustru bărbat, sĕ mérgă la Majestatea Sa, ca sĕ céră dreptate, că atuncĭ, tóte manevrele mele de până acum, de a pune mâna pe şcólele lor, ar rĕmâné zadarnice.

A luat'o decĭ ministrul pe altă cale, care după cum se vede mai departe numai cinstită nu se póte numi.

O fraternisare maghiaro-saso-română.

Mâne, în 22 Aprilie n. c., se va face alegerea noului deputat în cercul Tecei, în locul rĕposatului br. Kemény János. Din incidentul acesta, preşedintele partidei „liberale“, d-l Gyárfás Benedek, a convocat pe 18 Aprilie c. conferenţa de candidare a partidei „liberale“, ce s'a ţinut în Teaca. A fost proclamat ca candidat al acestei partide fisolgăbirĕul *Dozsa Endre*, care neavênd până acum contra-candidat, se prevede cu siguranţă, că va şi fi ales.

In vorbirea-program, candidatul Dozsa a vorbit şi despre *naţionalităţĭ*, ba în cea mai mare parte a vorbirei sale numai cu acestea s'a ocupat. Ḑise, că cunóscerea, ce şi-a căştigat'o după praxă de 13 anĭ pe terenul administrativ *asupra tuturor naţionalităţilor din Ardeal*, l'a adus la convingerea, că pentru deşteptarea şi susţinerea solidarităţii între popóre e neapĕrat de lipsă *ca administraţia sĕ trécă în mâna statului*. In lipsa unei conducerĭ unitare, ḑise el, nicĭ idea de stat maghiar, nicĭ societatea maghiară nu formézá în faptă acea copoiă, care sĕ lege şi sĕ unéscă într'un întreg diferitele naţionalităţĭ cu principii şi aspiraţiunĭ „centrifugale“, carĭ n'au nicĭ o basă istorică şi carĭ sunt susţinute şi nutrite în mod artificial etc.

Cam acestea este mersul ideilor din vorbirea-program a lui Dozsa, care, veḑĭ bine, nu se deosibesce prin nimic de ceilalţĭ soţĭ ai sĕi, apostolĭ ai maghiarismului violent.

Cu tóte aceste însĕ, acest candidat de deputat cu program *guvernamental* şi-a sciut găsi şi între Românĭ câţĭ-va „aderenţĭ“.

Aşa, după cum aflăm dintr'un raport al lui „Kolozsvár“, între iniţiatorii, la al căror îndemn a fost convocata conferenţa de candidare din Teaca, s'a aflat şi marele proprietar român de pe Câmpiă, Eugen *Crişanu* şi érăşĭ unul cu numele *Moisin* Jstván senior, care încă se vede a fi Român. Cum au ajuns aceştĭ domnĭ sĕ se ilustreze înaintea Românilor prin asemenĭ acţiunĭ străine de causa nóstră, abia putem înţelege!...

Dér adevĕratul „testvériség“ a urmat numai la códa conferenţei, adecă la banchet. Aci după mai multe toaste rostite de diferiţĭ Maghiarĭ, se ridică preotul săsesc din Teaca, Herczog, care a ridicat paharul pentru candidatul Dozsa şi pentru preşedintele partidului Gyárfás, ţinênd un toast „patriotic“, cum îl calificа raportorul fóiei unguresci „accentuând *unitatea statului maghiar*“. Acest toast se ḑice, că „a produs însufleţire mare“.

După preotul săsesc, care se vede, că a toastat în limba maghiară, măcar-că erau de faţă şi mai mulţĭ conaţionalĭ de-ai sĕi, se ridică *un Graur*, care *ciripi* un toast în *limba română*, închinând tot pentru Dozsa. Mai către sfîrşit, proto-notarul Bonis Jstván dela Clușiu puse stampila „frăţietăţii“ maghiaro-saso-române printr'un toast ridicat pentru „*solidaritatea naţionalităţilor*“.

Acestea sunt caracteristicele conferenţei dela Teaca. Aşteptăm, ca vre-unul dintre Românii din acele părţĭ sĕ publice un raport amĕnunţit asupra tragi-comicului rol, ce l'au jucat Românii la acéstă comedia de „înfrăţire“.

SCIRILE ḐILEI.

— 9 (21) Aprilie.

Consacrarea Mitropolitului Ciupercovicĭ. O telegramă din Viena anunţă, că alalta-erĭ s'a făcut în biserica greco-orientală de acolo, consacrarea Mitropolitului

---

mĕ făcusem în tótă graba plantatóre pe Barbadoes. Deja de 14 ḑile mĕ aflu împreună cu Arthur şi cu George pe acéstă insulă frumósă.“

— „Decĭ tu m'ai cumpĕrat?“

— „Da — pentru 1150 punţĭ de zahăr“.

— „Ah, tu soţiă înţeléptă şi credinciósă!“ esclamă Thomes Rigby, îmbrăţişând'o şi sĕrutând'o de nenumĕrate orĭ.

Apoi merseră în casă, unde într'o odaiă plăcută îi aştepta masa întinsă şi acoperită cu bucate gustóse.

Eleanor îi povesti următórele: „Nu se póte descrie, ce grijă şi frică am dus pentru tine. Am probat în tot modul sĕ mĕ pui în legătură cu tine atuncĭ, când erai prins; dér zădarnice mi-au fost tóte ostenelele. Prin mituirea unui scriitor dela judecătoriă putui afla cel puţin atâta, că tu vei fi deportat pe insula Barbadoes, şi că sentinţa e nestrĕmutaveră: era decĭ hotărît, că şi tu vei cădé victimă tiraniei şi vei fi vêndut ca „sclav alb“. După ce mĕ încunosciinţai asupra raporturilor de aci, şi după ce mĕ orientai în de ajuns asupra stării lucrului, mĕ hotărîi sĕ mĕ strămut pe insula acésta şi sĕ mĕ fac plantatóre, pentru de a te puté cumpĕra. Moşia nóstră o lăsai acasă în mânul bune, şi luai cu mine numai atâţĭ banĭ, de câţĭ aveam eventual lipsă, şi afară de aceea îmĭ procurai şi o asemnaţiune de credite la un neguţător din Bridgetown. După o călĕtoriă repede, sosii aci înainte cu 14 ḑile. Neguţătorul, un domn bine vêḑut în oraş, tractă fórte bine şi amical cu mine, tot aşa şi soţia sa, care îmĭ stete în ajutor la tóte întreprinderile mele. Prin mijlocirea ei făcui cunoscinţă cu soţiile guvernorului şi a comisarului. Damele acestea nobile esoperară, ca eu sĕ te pot cumpĕra pentru 1150 punţĭ de zahăr. Se scie, că tu nu escĭ criminal, ci o jertfă nevinovată a tiraniei, şi pentru aceea se purtară toţĭ cu mare simpatiă faţă cu noi. Amĕsurat formalităţilor legale, tu decĭ eştĭ „sclavul meu alb“, în realitate însĕ domnul şi stăpânul acestei plantaţiunĭ micĭ şi frumuşele, cumpĕrată de mine“.

Dealtmintrelea esilul dură numai câţĭva anĭ. Poporul engles, sătul de domnia despotică şi tirană a urgisitului rege Iacob, îl alungă de pe tron în a. 1688. Urmă Wilhelm III, şi sub domnia acestuia fură rechiamaţĭ din exil mulţĭ, între carĭ şi Thomas Rigby. Soţia lui vêndù întrégа plantaţiune şi-şĭ reţinù numai pe „sclavul ei alb“.

S.

Bucovinei Arcadie Ciupercovicĭ, care a ținut un discurs în limba română asupra misiunei bisericei greco-orientale. A mulțămit împĕratului pentru numirea sa și a promis că va desvolta sentimentele dinastice și patriotice ale credincioșilor bisericei sale.

—o—

Demonstrațiunĭ antimaghiare în Agram. Erĭ a fost liberat din temnița din Belovar juristul croat Valasco, care fusese condamnat pentru cunoscuta afacere a steagului maghiar, când cu visita monarchului în Agram. Valasco fù primit la gara dela Agram de o mulțime mare de studențĭ și muncitorĭ, carĭ îl însoțiră în calea sa spre oraș. Ajungênd acĭ, mulțimea erupse în strigăte insultătóre și batjocuritóre la adresa Maghiarilor, sparse apoĭ ferestrile dela casa primarului, și inscenă pe strade diferite demonstrațiunĭ. În fine interveni poliția, usându-se chiar și de arme, așa că maĭ mulțĭ dintre demonstranțĭ au fost rănițĭ, ér alțĭ mulțĭ au fost dețiuuțĭ.

—o—

O ordinațiune „ingeniósă“. Ministrul de culte și instrucțiune publică, Dr. Iuliu Wlassics a dat de curênd cătră toțĭ inspectorii de șcólă și directorii supremĭ o ordinațiune, care numaĭ din creeriĭ unuĭ „pedagog maghiar“ póte eșĭ. In acea ordinațiune se dispune adecă, că în anul școlastic curent, cu ocasiunea esamenelor finale, la nicĭ un institut din Ungaria sĕ nu se împartă între școlarĭ ca premiĭ alte cărțĭ, decât singur și esclusiv numaĭ opul poetuluĭ maghiar Kölosey, intitulat „Parainesis“, în care iubirea de patriă e descrisă în terminiĭ ceĭ maĭ bombasticĭ și maĭ esaltațĭ. Se vede că inovațiunile și reformele d-luĭ Wlassics merg până la absurd.

—o—

Numire. D-l V. Pușcariu, eminentul inginer de mine, actual inginer la stațiunea balneară Govora din România, a fost numit în serviciul central al minelor, post creat din nou prin budgetul ministeriuluĭ român al domeniilor.

—o—

O nóuă dramă română. In ultima ședință a „Societățeĭ sciințifice și literare“ din Iașĭ, d. A. D. Xenopol a dat cetire uneĭ drame lucrată de d-sa. Drama are 5 acte și se intitulézĕ *Irina*. Membriĭ societățiĭ se vor pronunța asupra acesteĭ lucrărĭ teatrale, în ședința de Vinerĭ.

—o—

Cestiunea „Telegrafuluĭ Român“ a fost din nou sulevată în sinodul din Sibiiu. Anul trecut ea fusese amânată. De astădată s'a hotărît în ședința din urmă a sinoduluĭ, ca „Telegraful Român“ sĕ apară și de aci încolo de treĭ-orĭ pe sĕptĕmână, însĕ cu un adaus sĕptĕmânal de ½ cólă (fóiă pedagogică), ér prețul s'a redus dela 8 la 6 fl. Tot-odată însĕ sinodul a decis, ca fiă-care preot, învĕțător și funcționar al bisericeĭ gr. or. române din archi-diecesă sĕ fiă *obligat* a-l abona. (!!)

—o—

Nĕcasurile luĭ Banffy. Se vede, că nicĭ acum nu încetézĕ insultele anonime, carĭ s'au inscenat înainte cu câte-va sĕptĕmânĭ în Budapesta la adresa soțieĭ ministruluĭ-președinte Banffy. Acesta arangiase adecă în 18 c. o serată festivă în palatul sĕu ministerial. Mulțĭ dintre ceĭ invitațĭ primiră însĕ imediat înainte de soarea epistole anonime, pline de insulte contra soțieĭ luĭ Banffy, și provocărĭ, ca sĕ nu ia parte la soarea. Sĕrmanul Banffy! Când era el încă fișpan în Bistrița, ér soția luĭ învĕțătóre la școla poporală de fetiță de acolo, de sigur n'a visat, că, în urma căsĕtorieĭ sale cu învĕțătórea Mathe Ilona, va avé sĕ îndure atâtea atacurĭ și neplăcerĭ din partea conaționalilor seĭ „cavalerĭ“!

—o—

O nouă bancă în Iașĭ. Cetim în „Ziua“ din Bucurescĭ următórea scire: Un numĕr de 100 industriașĭ și comersanțĭ din Iașĭ, sunt convocațĭ pentru Mercurĭ, ora 1, în localul Camereĭ de comerciŭ, spre a lua în discuțiune propunerea d-luĭ G. D. Șerban, mare comerciant și președinte al camereĭ de comerciŭ, pentru înființarea în a doua capitală, a uneĭ case de bancă și casă de economie, care, pe de o parte ar maĭ pune frîu uzureĭ oneróse ce se practică în Iașĭ, ér pe de altă parte, ar inspira uvrierilor și ómenilor claseĭ de mijloc, gustul economieĭ. Scopul aceste casse financiare este, în adevĕr, de a da neguțĕtorilor banĭ cu împrumut, pe timp de 100 zile, contra uneĭ polițe, care va fi provĕḑută de douĕ semnăturĭ. Procentul e fixat la 8 la sută pe an. Ér micele economiĭ băneștĭ se vor putea depune acolo contra unuĭ profit de 6 la sută pe an.

—o—

Antisemițiĭ din Viena au arangiat în 18 c. séra o măre petrecere în Prater, de bucuriă că au invins érășĭ la alegerea de primar. Lueger n'a putut lua parte la petrecere și și-a escusat absența printr'o epistolă adresată comitetuluĭ arangiator. Discursul festiv de deschidere l'a ținut prințul Liechtenstein; el ișĭ esprimă înainte de tóte speranța, că în fine se va curma pentru tot-déuna domnia liberalilor falșĭ. Spuse maĭ departe, că cu ocasiunea întrevorbireĭ sale cu ministrul-președinte Badeni, în Septemvre a. tr. a accentuat înaintea acestuia, că și décă va disolva de ḑece orĭ consiliul comunal, antisemițiĭ din nou se vor întórce cu puterĭ și maĭ marĭ. Tot în sensul acesta vorbi și membrul consiliuluĭ comunal Müller. După-ce se fini quasi partea oficiósă, începù dansul, care dură până diminéța.

—o—

Societatea pentru pensionarea ḑiariștilor unguri și-a ținut Dumineca trecută a 15-a adunare generală sub presidiul luĭ Falk Miksa. S'a constatat, că venitele societățiĭ în decursul anuluĭ trecut au fost 16,030 fl., parte ca fundațiunĭ, parte ca donațiunĭ. Averea totală a societățiĭ este de 555,958 fl. v. a.

Raport anual

despre activitatea reuniunei din Brașov pentru ajutorarea prisonerilor pro anul 1895.

(Urmare.)

Reuniunea nóstră, ca tot-déuna, așa și în anul trecut s'a nisuit spre ținta dorită și a ajutat pe prisonerĭ ca pe ómenĭ rĕtăcițĭ. A ajutat pe aceĭ prisonerĭ din temnița tribunaluluĭ din Brașov, carĭ s'au dimis din carceră, ca sĕ se reîntórcă érășĭ în cercul ómenilor de omeniă. Toțĭ prisonerii din carcerele Brașovuluĭ se instruézĕ în cele morale și se povĕțuesc în calea cea bună. Apoĭ, ca sĕ nu alunece spre fapte rele, de loc ce s'au pus pe picior liber, li-s'a cumpĕrat bilet pentru calea ferată și li-s'a prestat nescarĭ spese de drum.

Așa s'a plătit pentru 81 prisonerĭ sĕracĭ bilete și 43 de inșĭ au primit spese potrivite de drum. Din fundațiunea *Ion Juga* s'au împărțit cametele cu 26 fl. 25 cr. între 71 prisonerĭ eliberațĭ și cu purtare bună și carĭ au fost diligențĭ.

Pentru bilete pe calea ferată s'au spesat 185 fl. 35 cr., éră ca spese de drum 35 fl. 60 cr., la carĭ sume adaugându-se ceĭ 26 fl. 25 cr. din fondul Jugăian, fac împreună suma totală, care s'a spesat pentru prisonerii eliberațĭ în anul 1895: 253 fl. 20 cr.

Reuniunea nóstră esistă de 12 anĭ și în acest restimp 1000 de prisonerĭ au obținut bilete, éră spese de drum au căpĕtat 526 inșĭ, așa-déră în 12 anĭ a spesat reuniunea nóstră pe bilete 2642 fl. 39 cr., éră cu cheltuelĭ de drum s'au spesat 791 fl. 34 cr.

De când esistă reuniunea nóstră au întrat 11.849 fl. 56 cr. și s'au spesat 9840 fl. 06 cr. și astfel averea activă a reuniuneĭ astăḑĭ este: 2054 fl. 50 cr.

Cu totul în 1895 au fost ajutorațĭ 81 de prisonerĭ cu bilete și 34 cu spese de drum.

Reuniunea nóstră ține în chiriă o odaiă arangiată spre scopul, ca aceĭ prisonerĭ, ce se eliberéză, până ce vor pleca acasă sĕ aibă unde sĕ se adăpostéscă și sĕ nu fiă necesitațĭ a bate stradele și cârciumele. In 1895 64 de inșĭ s'au internat în acea odaiă, care de alteum stă sub paza unuĭ servitor de tribunal; de când esistă reuniunea, s'au folosit de acéstă odaiă, recte internat 765 de indiviḑĭ.

Insĕ reuniunea nóstră urmăresce scopul cel maĭ uman, căcĭ nisuința eĭ principală este: sĕ îndrepte pe prisonerĭ, ca pe nisce ómenĭ rĕtăcițĭ și sĕ-ĭ învețe carte în decursul pedepseĭ suferinde.

Pentru ajungerea acestuĭ scop toțĭ prisonerii din carcerele Brașovuluĭ obțin dela parochiĭ lor confesionalĭ învĕțătura și povața creștinéscă morală, apoĭ maĭ sunt aplicațĭ 3 învĕțătorĭ, adecă unul maghiar unul român și al treilea german, carĭ învață pe prisonerĭ la carte și îĭ instruézĕ în învĕțĕmêntul intuitiv.

(Va urma.)

Comitetul.

Marina comercială română.

Acéstă marină s'a creat în anul 1890. Creditele deschise dela 1890 până la 1895 însumézĕ cifra de 7.100.000 francĭ. Din totalul sumeĭ de 7.100.000 francĭ s'a cheltuit: Pentru șantierul dela Severin fr. 981.800,89. Pentru construcțiunĭ de magazii, debarcadere și altele fr. 71.098.82. Pentru acquisițiunĭ de vase fr. 6.519.820.40. Cu totul 6.572.720 11.

Scăḑênd cheltuielile maĭ sus enumerate pentru vase, șantier și diverse, în sumă de 6.572.620.11 francĭ din totalul creditelor acordate de 71 100,000 francĭ maĭ rĕmâne disponibilă suma de 527279 francĭ. In limitele aceste sume s'a pus în lucrare, în șantier, în cursul ierneĭ curente, construcția unuĭ ponton și a patru șlepurĭ nouĕ de 650 tone capacitate fie-care, al căror cost după devise, este fixat la 254.000 francĭ, ér restul va servi pentru instalațiunĭ de mașinĭ și herĕstrae, la noul atelier de tîmplăriе al șantieruluĭ, precum și pentru alte trebuințe ale serviciuluĭ, până se va lua o decisiune definitivă în privința înființăreĭ uneĭ Administrațiunĭ speciale a navigațiuneĭ, după cum se prevede prin legea din 9 Ianuarie 1888.

— Vasele achisiționale sunt: 5 remorchere și anume: „*Despina-Dómna*“, de 750 caĭ putere, cumpĕrat în Octom. 1890 dela Societ. Danubiană pe prețul de leĭ. 298.760— „*Petru-Rareș*“ „*Severin*“ „*Basarab*“ de câte 550 caĭ putere fiă-care, construite la Lintz, primele douĕ în anul 1891, a 261.000 leĭ, și cel d'al treilea în anul 1893, pe prețul de leĭ 265.000 leĭ 787.000.— „*Gherdap*“ 250 caĭ putere, construit de acelașĭ case în 1893, pe prețul de leĭ 150.000 — apoĭ *46 șlepurĭ* și anume: *4 șlepurĭ*, de câte 300 tone capacitate, cumpĕrate dela Societatea Danubiană odată cu remorcherul „Despina Dómna“ leĭ 46.000.— *8 șlepurĭ*, de câte 410 tone capacitate, construite în 1891, ca și remorcherele cele nouĕ, la atelierele din Lintz, a 62.500 leĭ unul, leĭ. 500.000.— *20 șlepurĭ*, de câte 600 tone capacitate, construite în 1892: patru la societatea Schönichen-Hartman din Buda-Pesta a 71.000 leĭ unul; opt la Lintz a 72.000 leĭ unul și opt la Societatea Danubius din Buda-Pesta a 75.000 leĭ, unul leĭ 1.436.000

14 șlepurĭ de câte 650 tone capacitate, construite în 1893, dintre carĭ: opt la Schönichen-Hartman a 70.000 leĭ unul și șése la Danubius a 72.000 leĭ unul leĭ 992 000.—

5 vapórĕ micĭ de pasagerĭ pentru servicii locale: „*Sf. George*“ și „*Călugărenĭ*“, cumpĕrate în Octombre 1894; dela Societatea Danubiană leĭ 60.000.— „*Independența*“, „*Dorobanțul*“ și „*Vulturul*“, cumpĕrate în Ianuarie 1895 dela compania Petcuș din Giurgiu 60.000.— 1 vapor mare de pasageri „*Orientul*“ cumpĕrat în anul 1895 dela Societatea Danubiană pe prețul de 350.000.— 1 idem „*Principele Carol*“ construit în 1895 în șantierul regieĭ din Severin, cu mașinĭ de 950 caĭ putere, furnisate de casa Escher Wyss et Comp. din Zürich, al căruĭ cost, fără nicĭ un beneficiu pentru șantier, este de 723.821,50.

Cheltuielĭ de reparațiunĭ făcute la unele din aceste vase, imediat după cumpărarea lor, înainte adecă de a fi puse în serviciŭ, procurarea de piese de reservă pentru altele, comision pentru transmisiunea banilor, diurne și spese ale comisiunilor și delegațiilor însărcinațĭ cu primirea vaselor și controlarea lucrărilor în timpul construcțiuneĭ, etc. leĭ 116.238.90.

Total pentru 5 remorchere, 46 șlepurĭ, 2 vapórĕ marĭ de pasagerĭ și 5 vapórĕ micĭ leĭ 5.519.820.40.

Intreținerea aceste marine dela înființarea eĭ și până la 31 Martie 1895, a costat 2.950.946 francĭ, ér veniturile sale din transporturĭ pe apă și din șantiere s'au urcat la 2.384.636 francĭ. Este de observat că între veniturĭ figurézĕ și transporturile de sare la schelele sîrbescĭ și la depositele din Dobrogea, ér în cifra cheltuielilor indicate maĭ sus, figurézĕ și anuitățile cuvenite împrumuturilor contractate, carĭ represintă suma de 836.437 francĭ. „C. F.“

Mulțămită publică.

Făgăraș, 15 Aprilie n. 1896.

D-l deputat dietal *Nicolae Șirban*, fiul parochuluĭ din Voila, neputênd suferi forma disproporționată a cimiteruluĭ nostru intern și cunoscênd lipsa bisericeĭ greco-catolice din Făgăraș a binevoit sĕ dăruéscă din o grădină a sa limitrofă un areal de 215□ patrațĭ, care valorézĕ *peste 300 fl. v. a.*, prin care cimiterul nostru intern a căpĕtat o formă regulată.

Pentru acéstă donațiune generósă, representanța bisericéscă greco-catolică din Făgăraș se simte motivată a esprima cea maĭ sinceră mulțămită și recunoscință domnuluĭ deputat dietal, și pe calea acésta a publicitățiĭ.

Dea cerul, ca sĕ servéscă de esemplu și altor iubitorĭ de biserica, șcóla și națiunea românéscă.

Representanța bisericéscă greco-catolică din Făgăraș.

SCIRĬ ULTIME.

Budapesta, 20 Aprilie. A produs mare deprimare și nemulțămire aci scirea, că *ceĭ maĭ mulțĭ membri din familia împĕrătéscă au anunțat, că nu vor lua parte la serbările milenare.*

Petersburg, 20 Aprilie. In palatul de iérnă s'a dat erĭ în onórea prințuluĭ *Ferdinand* un mare prânḑ, la care au luat parte 49 de persóne. Ferdinand ședea la stînga Țarineĭ. *Țarul ridică maĭ întâiŭ un toast pentru Sultanul* și numaĭ după aceea pentru principele *Ferdinand* și fiul sĕu *Boris*.

DIVERSE.

Vênătóre cu ajutorul buhelor preparate (umplute). Un vênător din Hanovera, cu numele Carol Wiegand, a preparat (umplut) o buhă, care cu ajutorul unuĭ mechanism se póte mișca chiar ca o buhă viuă: ișĭ ridică aripele și merge icĭ, colo, ér celelalte paserĭ răpitóre se aruncă asupra eĭ, ca și când buha preparată ar fi viuă. Vênătorul Wiegand a făcut încercărĭ de vênătóre cu buha acésta și într'un an a înșelat maĭ mult ca 400 de paserĭ răpitóre și le-a pustiit.

Voracitatea racului. Cum-că racul este cel maĭ vorace dintre tóte animalele este lucru de mult sciut; cu tóte astea voracitatea luĭ nu e așa de cunoscută, ca sĕ nu maĭ putem vorbi și cu ocasiunea acésta asupra temeĭ, cât póte mânca un rac. Racul se deosebesce de celelalte animale vorace prin aceea, că el mâncă bucuros chiar și animale de un neam cu dênsul. Maĭ interesant este, că raciĭ bărbătușĭ mânâncă pe femeiuscе, pe când femeiuscele nicĭ când nu atacă pe bărbătușĭ. Despre lucrul acesta a făcut o probă un învĕțat german, care ḑice, că el a pus într'un lighian 165 racĭ, bărbătușĭ și femeiusce, după câte-va lunĭ în lighian nu maĭ erau, decât numaĭ bărbătușĭ, ba chiar și aceștia erau maĭ puținĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 April 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.15
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.05
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% .	124. -
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.25
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.—
Imprum. ung. cu premii	157.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	140.—
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	122.40
Losurĭ din 860	146.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	980.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	391.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	360.60
Napoleondorĭ.	9.55½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.77½
London vista	120.20
Paris vista	47.77½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.15
Note italiene.	44.20

Cursul pietei Brașov.

Din 21 April 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.55
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ

(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans".

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domniĭ, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administrat. „Gaz. Trans."

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din **1 Octombre 1895.**

Budapesta—Aradŭ—Teiușŭ

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ de person.				Trenŭ de person.	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
		10.—	8.05	2.15	pl.	Viena . . .	sos.	6.02	7.20	3.—		
		8.05	1.55	10.—	↓	Budapesta. .	↑	7.35	1.20	6.30		
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37		Solnocŭ. . .		4.31	11.22	3.—	9.30	11.35
9.10	8.42	3.55	6.05	6.10	sos.	Aradŭ . . .	pl.	11.30	8.20	9.45	5.18	3.56
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	pl.		sos.	11.—	8.10	8.55		7.—
2.44	7.42	4.42		6.40	↓	Glogovațŭ. .	↑	10.48		8.44		6.47
3.15	8.20	5.03		7.07		Gyorok . .		10.25		8.20		6.18
3.32	8.39	5.14		7.18		Paulișŭ. . .		10.11		8.08		6.02
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35		Radna Lipova		9.58	7.29	7.56		5.47
4.30		5.50		7.58		Conopŭ. . .		9.25		7.24		5.09
4.50		6.12		8.14		Berzava. . .		9.09		7.07		4.50
5.40		7.—	8.51	8.56		Soborșinŭ . .		8.21	6.33	6.26		4.—
		7.28	9.10	9.24		Zam		7.45	6.07	5.40		
		7.54		9.50		Gurasada . .		7.18		5.19		
		8.10	9.34	10.06		Ilia		7.08	5.44	5.08		
		8.28		10.24		Branicĭca . .		6.44		4.42		
	4.47	8.54	10.—	10.50		Deva . . .		6.02	5.17	4.10	11.32	
	5.04	9.08	10.11	11.04		Simeria (Piski)		6.05	5.05	3.59	11.16	
	6.10	10.06	10.37	11.43		Orĕștie . . .		5.09	4.40	3.18	10.37	
	6.39	10.29		12.06		Jibotŭ . . .		4.14		2.56	9.03	
	7.11	10,53		12.30		Vințul de-jos .		4.22		2.32	9.12	
	7.28	11.07	11.01	12.44	↓	Alba-Iulia . .	↑	4.04	3.59	2.14	8.53	
	8.13	11.54	11.10	1.02	sos.	Teiușŭ . . .	pl.	3.19	3.35	1.35	8.11	8.55

Brașovŭ—Chezdi-Oșorheiu

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ
4.50	8.50	3.10	pl.	Brașovŭ . .	sos.	8.19	1.50	7.20
5.36	9.33	3.43	↓	Prejmerŭ . .	↑	7.41	1.20	6.42
6.49	10.46	4.35		Sepsi S. Georg.		6.35	12.29	5.56
8.33	12.40	5.55		Covasna . .		4.55	11.13	3.51
9.19	1.26	6.32	sos.	C.-Oșorheiu .	pl.	4.—	10.30	2.45

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vêrcerova

Orient. Expres	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Orient. Expres	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.
8.36 Vinerĭ	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena . . .	sos.	5.50		7.02	7.05	6.45
1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	pl.	Budapesta .	sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	8.02
Circul. numai Sâmb.	10.30	3-41	9.21	11.15	sos.	Czegléd. . .	pl.	4.19	8.21		12.11	6.01
	10.40	3.46	9.03	11.21	pl.		sos.	4.04	8.13		12.06	6.—
4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos.	Seghedinŭ . .	pl.	12.53	5.10	10.50	10.01	2.31
4.49	2.12	5.55	1.30		pl.		sos.	12.26		10.45	9.53	2.11
6.03	5.05	7.54	4.59		sos.	Timișóra . .	pl.	9.20		8.55	7.50	11.— Trenŭ mixtŭ
6.47	6.15	8.02	5.52		pl.		sos.	8.28	7.13	8.49	7.42	3.30
	7.26	8.49	6.57		↓	Topolovet. .	↑	7.25	5.53	Circulédă numai Lunia	6.56	1.58
	8.21	9.23	7.42			Lugoșŭ. . .		6.48	5.10		6.28	12.58
	9.33	10.25	9.10			Caransebeșŭ .		3.39	4.05		5.39	11.01
		11.15	10.02			Teregova . .		4.35			4.40	8.07
			11.37			Mehadia . .		3.15				5.34
11.05		12.28	11.47			Băile Herculane		3.02		4.35	3.23	5.12
		12.39	11.59			Topleţŭ . .		2.46			3.08	4.46
11.31		12.56	12.16		sos.	Rușava . . .	pl.	2.21		4.05	2.51	4.10
11.37		1.11	12.31		pl.		sos.	1.09		3.49	2.19	
11.45		1.20	12.40		↓	Vêrcerova. .	↑	1.—		3.40	2.10	
10.55		1.40				Bucurescĭ . .		11.25		7.10 Dumin.	5.50	

Simeria (Piski)—Petroșenĭ—Lupenĭ

trenŭ mixtŭ	trenu de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenu de persón.	trenŭ mixtŭ
	6.10	11.28	4.20	pl.	Simeria . .	sos.	10.33	3.24	8.47	
	7.31	12.48	6.03		Hațegŭ. . .		9.05	2.03	7.34	
	9.55	3.40	9.05	sos.	Petroșenĭ . .	pl.	6.10	11.25	5.25	
5.15	10.15	4.05		pl.		sos.		9.48	4.54	8.38
6.20	11.27	5.10			Vulcanŭ . .			8.57	3.56	7.47
6.40	11.50	5.30		sos.	Lupenĭ . . .	pl.		8.25	3.21	7.15

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilorŭ suntŭ a se ceti de susŭ în josŭ, cele însemnate îndrépta de josŭ în susŭ. Numerii în cuadrațĭ cu linii mai negrii insémnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.